

Het K-woord

Enkele dagen voor Kerstmis 2009. Ik zit op kantoor ergens in het rustige Limburg. Een ideale plek, want als fiscaal consultant werk ik het liefst in stilte. Maar die wordt plots doorbroken door het geluid van mijn gsm. Het is mijn vrouw Lesley. Ze huilt en is in paniek: 'Schat, het ziekenhuis heeft gebeld over het knobbeltje in mijn borst.' Ze zwijgt een paar seconden onheilspellend. 'De dokters hebben gezegd dat we onmiddellijk moeten langskomen, want het resultaat van de biopsie is binnen. Ze willen absoluut dat jij erbij bent, dus het kan alleen maar slecht nieuws zijn.' Het wordt opnieuw stil aan de telefoon.

Ik vertel Lesley dat ik onmiddellijk naar huis kom. Ik spurt mijn kantoor uit, gun niemand nog een blik en zoek nerveus mijn wagen op de buitenparking van het kantoorgebouw, maar kan hem niet meteen vinden. Minuten verstrijken. Het lijkt wel alsof ik aan een acute vorm van tunnelzicht lijd. Alles is wazig, behalve mijn doel: thuisraken en er zijn voor Lesley.

Het heeft verschrikkelijk gewinterd die dag. Ik stap in de wagen en probeer hem te starten. Hij laat het ondanks de koude niet afweten. Uit onmacht en woede geef ik

net iets te veel gas, waardoor de wagen vast komt te zitten in de sneeuw. Ik gooi woest de deur open, storm als een gek het kantoorgebouw weer binnen en trommel enkele collega's op om mijn wagen uit de sneeuw te bevrijden. Respectloos schreeuw ik: 'Harder duwen, verdomme!' Als bij wonder krijgen we de wagen los, al besef ik dat maar half. Met gierende banden vertrek ik naar huis. Wat kan het me schelen als ik nu een bekeuring krijg, ik zou zelfs door een wegversperring van de politie rijden.

Onderweg bel ik mijn ouders. Zij weten nog niet dat we zwanger zijn. Dat blijde nieuws wilden we delen op het kerstfeest, waar we erg naar uitkeken. Mijn moeder neemt vrolijk op. Zonder enige vorm van diplomatie vertel ik haar dat het ziekenhuis heeft gebeld en dat Lesley een biopsie en een radiologisch onderzoek van haar borst heeft ondergaan omdat ze een tijdje geleden een knobbeltje heeft ontdekt. In één adem vertel ik dat we zwanger zijn. Gemengde gevoelens stapelen zich op in dit telefoongesprek. Wat moet dit nieuws verwarrend zijn voor mijn ouders. Mijn moeder huilt en raadt me aan mijn oudste zus Kathleen te bellen. Die is inmiddels zeven jaar genezen van borstkanker.

Ik beslis haar goede raad op te volgen en bel Kathleen. Ze neemt onmiddellijk op en ik gooi ons hele verhaal er in één keer uit. Ze blijft wetenschappelijk koelbloedig en coacht mij als het ware om het nakende slechte nieuws te kunnen incasseren. Ze sust mij niet, want ze weet ook wel dat de oproep van het ziekenhuis niet veel goeds kan betekenen. Ze gebruikt de juiste woorden. Hard, recht-

lijinig en voorbereidend op wat komen gaat. Precies wat ik op dat moment nodig heb.

Een halfuurtje later ben ik thuis. Ik rijd de oprit op en helse gedachten spoken door mijn hoofd. Ik ben te jong om weduwnaar te worden. Ik zie mijn vrouw doodgraag en wat met ons ongeborn kind? In dit winterse landschap word ik overvallen door verdriet, onwetendheid raast als een orkaan door mijn hoofd. Ik verman mij, haal diep adem en zoek mijn sleutelbos. Aarzelend open ik de voordeur. Lesley valt me in de armen. We huilen minutenlang, zonder elkaar aan te kijken. De lichtjes van de kerstboom verzachten de pijn terwijl de muziek van Tracy Chapman door de woonkamer klinkt. Er branden kaarsen op de tafel. Wat moeten we in hemelsnaam verwachten? We zijn een jong stel in de fleur van ons leven. Onze tranen drogen op en we maken ons klaar om naar Gasthuisberg in Leuven te rijden. We hebben geen keuze.

Even later zitten we samen in de wagen. Een nieuwsanker analyseert enkele misgelopen maatschappelijke situaties. Lesley grijpt haar telefoon en raapt haar moed bij elkaar om haar moeder te bellen, die ook nog niet weet dat we een kindje verwachten. Ik zet de radio zachter. Ondertussen maakt het verdriet zich meester van een gezin, een familie en een schoonfamilie. Tranen met tuiten, immense huilbuien weerklinken door de kleine auto-ruimte. Ongeloof, onduidelijkheid en vrees aan beide

kanten van de lijn. Lesley rondt het telefoongesprek af. Er wordt beloofd elkaar op de hoogte te houden.

We staren allebei voor ons uit. Enkel het geluid van de motor en af en toe een richtingaanwijzer doorbreken de loden stilte. De kritische journalist op de radio lijkt ons absurd en belachelijk op dat ogenblik. Alsof futiele details de werkelijkheid overheersen. Onze werkelijkheid. Niets lijkt nog wat het is. Een schoolbel rinkelt en spelende kinderen stromen naar buiten, blij dat ze in de sneeuw kunnen gaan spelen. Zij moeten nu een soort geluk voelen dat je als volwassene haast nooit meer kan evenaren.

Een nieuwe huilbui overvalt me. Geen drie seconden later huilt ook Lesley opnieuw. 'Ik ben zo bang, zo bang', stamelt ze. Ik probeer rationeel te blijven maar slaag daar amper in, integendeel. Ik heb me nog nooit zo eenzaam gevoeld. 'Schat,' zeg ik, 'als de situatie uitzichtloos is, ga ik met je mee. Ik zie je doodgraag en als jouw tijd gekomen is, dan de mijne ook.' Lesley kijkt me vreemd aan, maar mijn woorden lijken niet echt door te dringen.

We rijden voorbij de basiliek van Scherpenheuvel. Tijd om een kaarsje te branden hebben we niet, want we worden verwacht op een plaats waar we nieuws zullen aanhoren waarmee niemand ooit geconfronteerd wil worden. Een plaats en een tijdstip waarop je in aanraking komt met de eindigheid. Als we toch een kaars zouden branden, zou dat gepaard gaan met vervloekingen aan het adres van God. Op dergelijke momenten zou je je geloof verliezen, welke vorm van geloof dan ook. Wan-

neer een ziekenhuis belt met onheilspellend nieuws, verlies je elke devotie. Omgekeerd zouden atheïsten hun overtuiging verliezen en wensen dat er een hemel was. Een hemel waar geen levensbedreigende ziektes bestaan. Een plaats waar jonge mensen een vreugdevol bestaan kunnen leiden. Waar mensen liefdevol met elkaar omgaan en dierbaren elkaar terugvinden. Een transparant witte kamer met een lange kloostertafel waar overleden familieleden en vrienden samen tafelen en heildronken uitbrengen op de overledene. Hoe tegenstrijdig dit ook moge klinken, aangezien een heildronk er een is op iemands gezondheid.

We laten de basiliek van Scherpenheuvel achter ons. De groene koepel met 298 zevenpuntige vergulde sterren wordt stilaan kleiner in de achteruitkijkspiegel. Het navigatiesysteem geeft aan dat we een kwartier van het ziekenhuis verwijderd zijn. Een kwartier waarvan we hoopten dat we het nooit zouden moeten doorstaan. Een kwartier dat hopelijk nooit voorbij zal gaan. We hopen voor eeuwig een kwartier te moeten rijden, hoe erg we de files ook haten. Tegelijk willen we zo snel mogelijk de immens grote parking van het ziekenhuis oprijden, om het medische nieuws achter de rug te hebben. Emoties raken verstrengeld in een wirwar van hersenspinsels, fantasieën, halve of misschien hele waarheden.

In de verte zien we de rotonde die het pad effent naar de parking van het hospitaal. Ik neem de bocht te ruw en maak een bruusk manoeuvre, een uiting van woede en frustratie. Waarom wij, verdomme? Waarom moeten pe-

dofielen, verkrachters, moordenaars, witteboordcriminelen of bendeleiders niet hetzelfde lot ondergaan? Het toeval heeft ons uitgekozen. Welke kracht of macht dan ook, wij moeten dit lot dragen, niet de criminelen. Het is onze beurt. Dat is ons fatum. Wat haat ik op dat ogenblik mensen die stellig beweren dat je het lot in eigen handen kan nemen. Zoals de uitspraak van Caecus, 'Ieder mens is de architect van zijn eigen lot'. Wat een onzin. Er staan ons keiharde medische woorden te wachten. Mijn echtgenote die nooit een vlieg kwaad heeft gedaan, haar stem niet eens durft te verheffen zonder zich achteraf schuldig te voelen, moet zich nu in een universitair ziekenhuis aanmelden bij een dokter op de dienst oncologie. Je zou je op dergelijke momenten tegen het leven keren, verbitterd worden en uitlatingen doen over personen met wie je nog een rekening te vereffenen hebt. Elke ideologie, elke goedheid verdwijnt dan in een mens. Je wordt puur, ontheven van maskers die je vaak opzet. 'Pseudo' bestaat niet meer als je overgeleverd wordt aan de onzekerheid van zelfbehoud.

We nemen een parkeerticket, de slagbomen van de ziekenhuisparking gaan tergend langzaam omhoog. Ik parkeer mijn wagen op de eerste verdieping en we stappen uit. De sneeuw kraakt onder onze voeten. De overdekte lange buitengang die naar de centrale hal leidt, is gevuld met mensen van divers allooi. Ik neem me voor om de patiënten niet aan te kijken, maar vanuit mijn ooghoeken bekijk ik ze toch en probeer te raden wie kanker heeft.

Alsof ik weet hoe kankerpatiënten eruitzien. Want dat is natuurlijk het medische vonnis dat we verwachten. Hoe herken je in godsnaam mensen met kanker als je nog nooit met de ziekte geconfronteerd bent? Mijn zus heeft zeven jaar geleden wel een borstamputatie ondergaan, maar dat was een preventieve ingreep om te voorkomen dat de ziekte echt zou doorbreken. Ik maak mezelf wijs dat kankerpatiënten een gelige kleur hebben. Want het zijn toch vooral rokers die kanker krijgen, en hebben alle verstokte rokers dan geen gele vingers en een geel gezicht? Ik kijk Lesley aan. Het is een hele geruststelling dat zij niet geel is. Waarom ook? Ze rookt nooit, drinkt zelden alcohol, eet elke dag veel groenten en fruit en doet geregeld aan sport.

De grote schuifdeuren gaan open. Een warme luchtstoom blaast ons tegemoet, een groot contrast met de helse vriestemperaturen buiten. Een man in kamerjas zeult een aantal baxters met zich mee. In zijn hals is een immense tumor genesteld. Het lijkt wel alsof hij een voetbal heeft ingeslikt. Een vrouw in een rolstoel maakt een scène. Ze is overduidelijk zwanger. Een verpleegster zegt uitdrukkelijk dat de vrouw stante pede moet gaan bevallen. De vrouw weigert en wil eerst een sigaret roken.

We lopen voorbij de balie naar de afsprakenautomaat. Lesley stopt haar SIS-kaart in de automaat en een blad met haar afspraak erop wordt afgeprint. De dokter met wie we zo dadelijk een afspraak zullen hebben, krijgt een naam. Het voelt haast middeleeuws aan. Het beeld van

de beul krijgt stilaan vorm. De beul die ons meedogenloos naar de slachtbank zal leiden. Ik probeer me tevergeefs een beeld te vormen van de dokter. Het moet een man zijn. Enkel mannen kunnen in mijn ogen op een koelbloedige wijze vreselijk nieuws brengen. Vrouwen zijn daar veel te emotioneel en betrokken voor. En ongetwijfeld is het een man van respectabele leeftijd, met jaren ervaring in vergelijkbare situaties. Een man die al honderden keren emotioneel slecht nieuws heeft gebracht en nadien huiswaarts keert om in de tuin met de kinderen te ravotten en de barbecue aan te steken. Een man die al immuun is geworden voor de gevoelens van patiënten, al dan niet uit zelfbehoud.

‘Kom, we gaan’, zegt Lesley. We stappen naar de trap en volgen hopelijk de juiste pijlen. Het Gasthuisberg-ziekenhuis lijkt wel een doolhof en doet me denken aan een luchthaven. Zo immens is het. Alleen is er hier geen tijd en ruimte om te zweven en om hoog in de wolken te drijven. Het is een plek met alleen maar de keiharde realiteit. Was dit maar al voorbij, dan konden we alles achter ons laten bij een gezellig etentje.

De gang lijkt eindeloos lang. We nemen diverse bochten en ik bekijk de drankautomaten vluchtig. Hier wordt uiteraard geen bier verkocht, denk ik bij mezelf. Was dat wel zo, dan dronk ik er meteen eentje om de zenuwen te onderdrukken. Na enkele gangen en deuren staan we plots in de juiste afdeling. We melden ons aan en de balieverantwoordelijke laat weten dat de dokter ons zal binnenroepen. We gaan in de wachtkamer in ongemakke-

lijke zetels zitten. De minuten kruipen voorbij. Onze blikken kruisen die van enkele passanten. Ik vraag me af of ze zien dat Lesley ziek is. Ik wil het hen vragen, maar vind er de moed niet voor. Niet uit schaamte, wel uit zelfbescherming.

Dan loopt de balieverantwoordelijke onze richting uit en maakt ze duidelijk dat we haar mogen volgen. We worden naar een kleine ruimte vol met medische apparatuur gebracht. De dame vertelt ons dat de dokter ons weldra zal ontvangen. De stilte in het kamertje is bijna tastbaar. Ik bekijk de medische toestellen, ze doen me denken aan foltertuigen. Idiote gedachten spoken door mijn hoofd. We voelen ons als een varken of een kip in een vrachtwagen op weg naar het slachthuis. Weerloos, zonder recht van verdediging. Zelfs de grootste criminelen hebben recht op verdediging, maar dat zogenaamde mensenrecht wordt ons ontnomen. Onze blikken dwalen door de consultatieruimte. Op de achtergrond horen we deuren open- en dichtgaan. De klokt tikt gestadig voort. 'Waar blijven ze nu?' vraag ik zenuwachtig, maar Lesley kijkt me niet eens aan. Ze zondert zich geestelijk af. Af en toe horen we voetstappen en verwachten we dat de deur zal opengaan. Altijd is het loos alarm.

Plots gaat de deur toch open. Een jonge vrouwelijke dokter van Aziatische oorsprong komt de ruimte binnen. Ze draagt een groene doktersoutfit. Waar is die beul die ik had verwacht? Waar is de grote sterke man met de bijl en de zwarte kap om zijn gezicht te bedekken? Het kan

toch niet dat we geslachtofferd worden door een meisje dat duidelijk jaren jonger is dan wij? Dat zou fundamenteel oneerlijk zijn: een jonge vitale vrouw die Lesley moet vertellen dat ze ziek is, terwijl de wereld voor beiden nog openligt. Waarom moet de ene jonge vrouw dat ondergaan en de andere niet?

De jonge dokter schudt ons zakelijk de hand. Ik beslis om maar meteen met de deur in huis te vallen, raap al mijn moed bijeen en vraag: 'Mevrouw, het is kanker zeker?' De jonge dokter knikt en bevestigt het slechte nieuws ook met woorden: 'Het is kanker.'

Het keiharde medische vonnis is gevallen en weergalmt door de kille consultatieruimte. Lesley heeft kanker. In gedachten schreeuw ik het uit: Lesley heeft kanker! De grond lijkt onder onze voeten weg te zakken. Opnieuw tranen. Lesley vindt geen woorden, ze grijpt mijn hand. Ik wrijf over haar rug en probeer mezelf sterk te houden. Amper drieëndertig en geconfronteerd met het 'K-woord'. Alle geluk dat we ooit hebben gekend, elke heugelijke gebeurtenis, al onze verre reizen die we gemaakt hebben, de etentjes met vrienden, alles lijkt plots vergeten en vergankelijk. Nog nooit zijn we geconfronteerd met de eindigheid van ons eigen leven, tot nu. We hebben onze grootvaders begraven, hebben al dierbaren verloren, maar wij zijn jong en in de fleur van ons leven. We hebben zo veel dromen, ongerealiseerde projecten, onontgonnen reisgebieden. Plannen vallen van het ene moment op het andere in het water en dat terwijl Lesley en ik altijd aan het plannen zijn. Welke reis zullen we

maken met onze baby? Onze peuter? Vijfjarige? Welke citytrips zijn leuk? Welke hotels zijn het meest geschikt voor jonge ouders? Van al deze dromen blijft geen spaander heel. We zullen onze plannen voorgoed moeten opbergen.

Ik richt me opnieuw tot de dokter: 'Is het te genezen, dokter?' Ze kijkt ons aan. 'Ja, het is te genezen', zegt ze. Tonnen lood, staal en ijzer lijken van onze schouders te vallen. Alsof een vrachtwagen ons eerst heeft verpletterd en daarna door een engeltje met een hijskraan is opgetild en wij gewond achterblijven.

'De behandeling gaat binnenkort van start', verzekert de dokter ons. Wat klinken die woorden ons als muziek in de oren! De redding is nabij, we blijven leven! Onze dromen blijven realiseerbaar. Lesley wordt weer de oude. Nadat de eerste gevoelens verteerd zijn, benadrukt de jonge dokter dat de kanker agressief is, en hormoongevoelig. De radioloog heeft geen aanwijzingen van uitzaaiingen in de lymfeklieren gevonden, een goed teken. Vaak betekent dat dat de kanker niet uitgezaaid is en dus niet heeft kunnen woekeren. Toch moet daar nog uitsluitsel over komen. De kans mag dan wel klein zijn, het is nog wachten op zekerheid. Medische tests moeten uitwijzen of de lever en de longen niet aangetast zijn. Een botscan lijkt niet meteen nodig omdat de kans op uitzaaiingen klein is.

We maken de nodige afspraken met de jonge dokter. Met de noodzakelijke stiptheid die van een medicus verwacht mag worden, belt ze de vereiste diensten en legt

ze de afspraken vast. De sereniteit waarmee ze de onheilspellende boodschap heeft gebracht, het professionalisme waarmee ze heeft gehandeld, het blijk van kennis en wetenschappelijkheid dat ze al heeft gegeven, maken van deze jonge vrouw nu al een topacademicus. Ze heeft geneeskunde gestudeerd in Leiden en specialiseert zich nu in 'ons' ziekenhuis in gynaecologie, en meer bepaald in gynaecologische oncologie. Een meisje van achtentwintig dat geboeid is door het leven van een zwangere vrouw met kanker. De beul voor wie ik vreesde is dus een tenger Aziatisch meisje met een fijn brilletje. Een jonge vrouw die keiharde boodschappen met de juiste woorden perfect heeft overgebracht. Ik realiseer me dat de middeleeuwen voorbij zijn. Zouden die er anders uitgezien hebben als alle beulen jonge Aziatische dokters waren geweest? Rust daalt neer over de consultatieruimte. De witte lichten schijnen fel over de foltertuijen.

'Zal ik mijn kindje kunnen houden?' vraagt Lesley plots. Haar rede lijkt stilaan terug te komen. Allebei houden we ons hart vast, want we weten nog maar een paar dagen dat Lesley eindelijk opnieuw zwanger is. Onze grote kinderwens is als een pad vol doornen geweest. Lesley is al één keer zwanger geweest, maar na zeven maanden moest haar zwangerschap onderbroken worden omdat ons kindje een extreme vorm van spina bifida bleek te hebben.

Spina bifida of 'open rug' is een aangeboren afwijking door een ontwikkelingsstoornis van ruggenmerg en wer-

velkolom. Meestal is het een afwijking ter hoogte van de lendenwervels en soms aan het heiligbeen of de borstwervels. We hadden altijd al het gevoel gehad dat onze toenmalige gynaecoloog ons niet goed opvolgde. Die vermoedens werden bewaarheid. Normaal gezien ontdekt een gekwalificeerde gynaecoloog spina bifida tijdens een uitgebreide echo na twintig weken zwangerschap. De onze ontdekte de open rug van ons dochtertje pas na zeven maanden. We hebben die man toen meteen aan de kant geschoven en gingen te rade in Gasthuisberg. Daar bevestigden ze dat de eerste gynaecoloog de diagnose veel eerder had kunnen stellen, en dat had ons veel leed bespaard. Het enige positieve aan de dood van ons eerste kindje was dat we na onderzoek in Gasthuisberg snel te weten kwamen dat de ziekte niet erfelijk was en dat we bij een nieuwe zwangerschap niet meer dan andere koppels hoefden te vrezen voor dezelfde aandoening.

De dag dat we dat nieuws vernamen, had ik mijn wagen ook op de eerste verdieping van de ziekenhuis-parking geparkeerd. Sindsdien associeer ik die plek met positief medisch nieuws. Ook vandaag heb ik daar geparkeerd uit bijgeloof, om het lot niet te tarten. Want Lesley vreest nu dus voor een nieuwe zwangerschapsonderbreking, zij het om andere redenen.

De jonge dokter hoeft Lesleys vraag niet te beantwoorden, want op dat moment komt een professor de consultatieruimte binnen. De kale man, gekleed in jeans en witte doktersjas, schudt ons de hand. Medici kunnen zich soms

wat hautain gedragen, maar daar is bij deze man niets van te merken. Integendeel zelfs. Hoewel hij bijzonder zelfverzekerd overkomt, lijkt hij wat mensenschuw. Hij tast eerst af welk nieuws we al hebben gekregen. Hij drukt ons op het hart dat de ziekte te overwinnen is. 'Er is ook een mogelijkheid dat jullie het kindje kunnen houden', zegt de professor, die hoofd van de onderzoeksgroep Gynaecologische Oncologie en adjunct-kliniekhoofd blijkt te zijn. 'Een zwangerschapsonderbreking is niet per se nodig.'

Lesley en ik kijken elkaar aan. Het lijkt alsof we elkaar zonder woorden vertellen dat we ons kindje hoe dan ook willen houden, ongeacht wat de professor ons verder nog vertelt. Lesley heeft een hormoongevoelige kanker en misschien mogen we erna nooit meer kinderen krijgen. Of maakt Lesleys gezondheidstoestand dat onmogelijk. We zouden dan eeuwig spijt hebben van de beslissing om ons tweede kindje te laten weghalen. 'We hebben enkel een gemotiveerde patiënt nodig', zegt de professor nog. 'U blijft wel het belangrijkste voor ons en om die reden zullen we u dezelfde behandeling geven als niet-zwangere kankerpatiënten. Daar hoort dus ook chemotherapie bij.'

We realiseren ons snel dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen zwangere en niet-zwangere vrouwen in de behandeling van kanker. 'Kanker komt bij ongeveer 1 van de 1000 à 1500 zwangerschappen voor. Omdat vrouwen gemiddeld steeds later kinderen krijgen, verwachten we dat het aantal zwangere vrouwen met kan-

ker zal blijven stijgen. In Vlaanderen alleen al stellen dokters jaarlijks bij 60 vrouwen kanker vast tijdens hun zwangerschap. In Europa worden naar schatting 3000 tot 5000 zwangere vrouwen met kanker geconfronteerd. De tot hertoe bekende retrospectieve data zijn relatief geruststellend met betrekking tot de zwangerschapsuitkomst na oncologische behandeling tijdens de zwangerschap', doceert de professor. Een geruststelling, denken we. We vragen: 'Chemotherapie en zwangerschap zijn dus perfect verzoenbaar?' Hebben onze ouders ons niet ingeprent dat een zwangere vrouw zelfs nog geen aspirine mag nemen om afwijkingen bij het ongeboren kind te voorkomen? En nu zijn er studies die bevestigen dat chemotherapie zelfs aan zwangere vrouwen toegediend kan worden?

De professor nuanceert: 'Volgens de eerste Belgische doctoraalscriptie over het onderwerp is de moederkoek een beschermende factor. Toch zijn er beperkingen. Een behandeling is moeilijk tijdens het eerste trimester van de zwangerschap omdat de organen van het ongeboren kind in die periode gevormd worden. De invloed van chemotherapie zou dan ook nefast kunnen zijn. De ongeboren vrucht mag in principe op het einde van de zwangerschap ook niet onderworpen worden aan radiotherapie.'

Lesley is tien weken zwanger, er zijn dus nog twee weken te overbruggen voor ze chemo 'mag' ondergaan. Maar die chemo gaat natuurlijk niet meteen van start. Eerst komt er een operatie aan Lesleys linkerborst, om de tumor te verwijderen. Volgens de dokter is een borst-

sparende ingreep mogelijk omdat de tumor relatief makkelijk bereikbaar is. De plaats en de grootte van de tumor zijn namelijk van groot belang om te kiezen voor een borstsparende operatie of voor een amputatie. De dokters zijn duidelijk, het wordt het eerste. De kans dat haar lymfeklieren van de oksel moeten worden verwijderd, is klein, want volgens de dokter zijn de resultaten van de radioloog en patholoog op het eerste gezicht geruststellend.

Toch raken we in paniek, diverse vragen komen bij ons op in die kale consultatieruimte. Is een operatie wel mogelijk bij een zwangere vrouw? Zal ons ongeboren kindje er geen hinder van ondervinden en wat met zijn gezondheid? De professor verzekert ons dat chirurgie perfect mogelijk is tijdens de zwangerschap, met slechts een minimaal risico voor de foetus na het eerste trimester. Toch zijn we nog niet helemaal gerustgesteld. Na een borstsparende operatie moet de hele borst bijna altijd bestraald worden. In onze situatie zal de radiotherapie, maar liefst 38 sessies, dus uitgesteld moeten worden tot na de bevalling. De professor overtuigt ons ervan dat het uitstel van de radiotherapie geen negatieve invloed zal hebben op de prognose van Lesley: volgens hem kan het geen kwaad als er een aantal weken tussen de laatste chemosessie en de radiotherapie zitten. In onze bijzondere situatie wordt de chemotherapie ook als eerste toegediend.